

Haal het maximum uit peer tutoring

Onderwijsvorm	Kleuteronderwijs, lager onderwijs
Bouwsteen	 Bouwsteen 5 Verzorg de kwaliteit van je instructie
Aanbeveling	5.2 Laat leerlingen van en met elkaar leren

Achtergrond

Een team Amerikaanse onderzoekers ontwikkelde een peer tutoring-programma voor scholen met een hoog percentage Engelsetaalleerders. Kleuters en leerlingen uit het vierde leerjaar werkten samen om hun verhaalbegrip te stimuleren en hun kennis van school- en vaktaalwoordenschat uit te breiden. De wekelijkse tutorssessies werden telkens grondig voorbereid in de eigen klas. Het programma kende een thematische opbouw en duurde veertien weken. De tutorssessies hadden een duidelijk effect op de woordenschatontwikkeling van de kleuters. Leerlingen in het vierde leerjaar boekten eveneens vooruitgang op de doelwoorden en de strategieën voor verhaalbegrip die aan bod kwamen tijdens het programma.

Beschrijving

Peer tutoring is een vorm van samenwerkend leren waarbij een oudere en/of sterkere leerling (de tutor) een jongere leerling of een leerling met meer nood aan ondersteuning (de tutee) begeleidt bij het oefenen van bepaalde leerstof.

Het effect van peer tutoring is het grootst wanneer zowel de tutor als tutee **voorbereid én begeleid** worden. De tutoringssessies zijn dus best geen losse en/of geïsoleerde oefenmomenten, maar vormen een **onderdeel van een groter geheel**.

Op basis van een effectief programma uit het buitenland geven we enkele handvatten voor een geslaagde aanpak mee. We lichten deze handvatten toe met een voorbeeldproject rond verhaalbegrip en woordenschat.

1. Werk het tutoringproject uit

- Vertrek bij voorkeur vanuit een **rijk thema**. Kies bijvoorbeeld voor enkele STEM-thema's zoals het milieu, wonderlijke uitvindingen om je heen, meten doe je elke dag, enz.;
- Ga binnen het gekozen thema op zoek naar **tekstmateriaal** op maat van de tutees. Wissel af tussen filmpjes, digitale teksten en teksten op papier enerzijds en tussen fictie- en non-fictie-fragmenten anderzijds. Zorg indien mogelijk voor een rode draad doorheen de thema's, zoals een personage dat telkens terugkeert;
- Selecteer een vijftal **doelwoorden** per tekst, bijvoorbeeld school- en vaktaalwoorden;
- Denk goed na over de **samenstelling** van geschikte tutorparen. Doe dit samen met je collega. Houd bijvoorbeeld rekening met:
 - Het **taal- en/of leesvaardigheidsniveau** van de tutors en tutees. Je kan bijvoorbeeld de sterkste tutors koppelen aan de tutees die het meest nood hebben aan ondersteuning, de sterkste tutees aan de tutors die het meest ondersteuning nodig hebben, enz. Bij tutees die zeer veel ondersteuning nodig hebben, kan je met groepjes van drie werken en naast een tutor ook nog een tutee uit de eigen groep toevoegen, zodat er voldoende interactie is tijdens de sessies;
 - De **thuis taal** van de tutors en tutees. Kies bijvoorbeeld voor tutors en tutees met dezelfde thuis taal, zodat deze de instructie kan versterken tijdens de tutorsessies.

2. Bereid de tutorsessies telkens grondig voor in de eigen klas

- Met de **tutees** bereid je de **inhoud** van de sessie voor. Bijvoorbeeld:
 - Bekijk en/of beluister de video of tekst een eerste keer met de leerlingen. Op die manier activeer je hun **voorkennis**;
 - Breng de **doelwoorden** uit de tekst expliciet aan;
 - Laat de leerlingen de woordenschat of de inhoud van de tekst verwerken met een **teken- of schrijfactiviteit**.
- Met de **tutors** bereid je zowel de **inhoud** van de sessie als het **verloop** van de sessie voor:
 - Introduceer de **doelwoorden** en licht ze toe indien nodig;
 - Reik de leerlingen enkele **strategieën** aan waarmee ze de tutee kunnen ondersteunen tijdens het kijken of lezen:

Stappenplan strategieën voor luister- en verhaalbegrip

VOOR: Bereid de tutee **voor** op het fragment

Lees de titel en de korte inhoud voor

Vraag de tutee waarover het fragment kan gaan

Vraag de tutee wat hij hierover al weet

TIJDENS: Stel de tutee **vragen** tijdens het fragment

Stop op belangrijke plaatsen om een vraag te stellen over de inhoud van een fragment

Laat de tutee af en toe ook zelf een vraag stellen

NA: Vat het fragment **samen**

Stappenplan strategieën voor doelwoordenschat

Uitspreken: spreek de doelwoorden zelf eerst duidelijk **uit** en vraag je tutee vervolgens om dit ook te doen.

Verkennen: modelleer hoe je de **betekenis** van de doelwoorden kan **achterhalen** op basis van de context, woorddelen, enz.

Leg de doelwoorden **uit** door een definitie of een voorbeeld te geven en bespreek verwante woorden. Gebruik visuele ondersteuning, zoals handelingen en gebaren.

Uitproberen: gebruik de doelwoorden in een nieuwe context of situatie en vraag je tutee om dit ook te doen.

- **Modelleer** zelf eerst hoe je deze strategieën toepast en laat de leerlingen deze vervolgens zelf inoefenen, bijvoorbeeld via een rollenspel.
- Overloop de verschillende **fases** van een tutorsessie en de bijbehorende **handelingen** die je van de tutor verwacht. Zet deze ook op een **checklist** die de tutor als houvast kan meenemen naar de sessie. Bijvoorbeeld:

Fase	Handeling
1. Fragment lezen en bekijken	Gebruik het stappenplan strategieën voor verhaalbegrip (voor, tijdens en na)
2. Herhaling doelwoordenschat	Gebruik het stappenplan strategieën voor doelwoordenschat
3. Verdiepende activiteit	<i>Bijvoorbeeld: na het bekijken van een educatief filmpje over zwerfvuil bespreekt de tutor samen met de tutee waarom zwerfvuil schadelijk is voor het milieu. Vervolgens ontwerpen ze een poster tegen zwerfvuil. De tutee tekent en de tutor helpt met schrijven.</i>

3. Begeleid en ondersteun de tutors en tutees waar nodig tijdens de sessies

- Laat de tutors met een checklist werken (zie boven);
- Faciliteer interacties tussen de tutors en tutees.

4. Monitor en evalueer de opbrengsten zowel voor de tutor als de tutee, want die zijn niet noodzakelijk dezelfde.

Aan de slag?

Wil je op basis van deze fiche meteen aan de slag voor je eigen klaspraktijk? Ga dan zeker eens kijken op <https://www.pbslearningmedia.org/collection/msts/>. Daar kan je het kant-en-klare materiaal downloaden dat bij de Engelstalige versie van het programma hoort, zoals een beknopte beschrijving van het programma, de handleiding voor de leerkracht, de leerlingenbundel, hulpkaarten, de tekstfragmenten, enz.

Bron

Silverman, R. D., Martin-Beltran, M., Peercy, M. M., Hartranft, A. M., McNeish, D. M., Artzi, L., & Nunn, S. (2017). Effects of a cross-age peer learning program on the vocabulary and comprehension of English learners and non-English learners in elementary school. *Elementary School Journal*, 117(3), 485–512. <https://doi.org/10.1086/690210>